

2022-2023 ուս. տարի
Թեմատիկ պլանավորում
Հայրենագիտություն
5-րդ դասարան

Մուրադյան Ալինա

Հայրենագիտություն 5-րդ դասարան

Շաբաթական 1 դասաժամ

Դասագրքի հեղինակներ՝ Ա.Յովսեփյան, Ա. Գյուլբուդադյան, Ն.Տողանյան

Կազմեցին՝ Կ.Սարգսյան (Երևանի Մ.Նալբանդյանի անվան N33 հիմնական դպրոց)

Ա.Գյուրջյան (Արարատի մարզ, գյուղ Արալեզի միջնակարգ դպրոց)

Գ.Հարությունյան (Երևանի Ն.Չարյանի անվ. 130 հիմնական դպրոց)

Համակարգող՝ Ուսումնական բնագավառների մշակման և զարգացման բաժնի պետ՝ Վարդանյան Ինգա

Ժամ	Էջ 3-35	Թեմա 1: Մեր երկիրը (5 ժամ)
Նպատակը		<ul style="list-style-type: none"> • Իմանա, թե ի՞նչ է հայրենիքը: • Կարողանա ներկայացնել Հայկական լեռնաշխարհը: • Պատկերացում կազմի բնօրրան, հայրենիք, պատմական Հայաստան հասկացությունների մասին: • Գիտելիքներ ունենա Հայաստանի Հանրապետության աշխարհագրական դիրքի, օգտակար հանածոների, գետերի, լճերի, լեռների և քաղաքների մասին: • Գիտելիքներ ունենա Արցախի Հանրապետության տեղագրության, պատմության, անկախության, ուրուսնալի, վառքալի և սպիտակաբերդի, գեմալի, լուշնալի մասին: • Իմանա, թե ի՞նչ է ծննդավայրը, ի՞նչ է ավանդապատումը:
Վերջնարդյունքները		<ul style="list-style-type: none"> • Ներկայացնի իր հայրենիքը: • Կարողանա ներկայացնել Հայկական լեռնաշխարհի աշխարհագրական դիրքը սահմանները, գետերը, լճերը, լեռնագագաթները: • Կարողանա բացատրել, թե ի՞նչ է բնօրրանը, կարողանա ներկայացնել Պատմական Հայաստանի տարածքը: • Կարողանա քարտեզի վրա ցույց տալ Հայաստանի Հանրապետությունը, թվարկի լեռները, գետերը, լճերը և հուշոր քաղաքները: Կարողանա բացատրել, թե ի՞նչ է օգտակար հանածոն և հանքային ջուրը: Թվարկի ՀՀ օգտակար հանածոները: • Կարողանա ներկայացնել հայկական երկրորդ պետությունը՝ Արցախի Հանրապետությունը: • Գիտելիքներ ունենա իր փոքրիկ հայրենիքի (գյուղ, քաղաք) մասին: Իր փոքրիկ հայրենիքի մասին ներկայացնի ավանդույթներ, կարողանա պատմել ավանդապատումներ կամ պատմություններ, ներկայացնի իր փոքրիկ հայրենիքի հուշարձանները, հուշակոթողները և տեղանունները:
1	3, 5	Դաս 1 - Մեր հայրենիքը Հայաստանն է Դաս 2 - Հայկական լեռնաշխարհ
1	13	Դաս 3 - Հայրոց բնօրրանը
1	17	Դաս 4 - Հայաստանի Հանրապետություն
1	23	Դաս 5 - Արցախի Հանրապետություն
1	28	Դաս 6 - Իմ Հայրենիքի փոքր ավանդակ

Ժամ 2	Էջ 36-44	Թեմա 2: Իմ լեզուն, իմ հավատը, իմ եկեղեցին (2 ժամ)
Նպատակը	<ul style="list-style-type: none"> • Իմանա, որ հայերենը Հայաստանի պետական լեզու է: • Գիտակցի մայրենի լեզվի դերը ու սշահավորումը յուրաքանչյուր սարկուս ժողովրդի կյանքում: • Տեղեկություններ ձեռք բերի հայոց լեզվի զարգացման մասին: • Կարողանա ներկայացնել հայերենի բարբառները: • Իմանա առաքելական բառի նշանակությունը: • Իմանա քրիստոնեության ընդունման պատմությունը: • Գիտակցի, թե ի՞նչ դեր ունի սգոխոսքը հայ ժողովրդի ազգագրագիտական գործում: 	
Վերջնարդյունքները		<ul style="list-style-type: none"> • Կարողանա ներկայացնել Հայաստանի պետական լեզվի զարգացման փուլերը և գրական լեզվի ճյուղերը: • Կարողանա տարբերակել գրական հայերենի և բարբառի տարբերությունը: • Կարողանա ներկայացնել հայ եկեղեցու անվան պատմությունը: • Կարողանա ներկայացնել Հայաստանի քրիստոնեության տարեթիվը:
1	36	Դաս 7,8 - Մեր լեզուն հայերենն է:
1	42	Դաս 9 - Իմ հավատը, իմ եկեղեցին
1		Թեմատիկ գրավոր աշխատանք
Ժամ 10	Էջ 45-94	Թեմա 3: Պատմություններ մեր հայրենիքի մասին (10 ժամ)
Նպատակը		<ul style="list-style-type: none"> • Իմանա, մեր հայրենիքի անցյալը, առասպելները: • Իմանա հայ արքայատոհմերը և արքաներին. Կանի թագավորություն, Արտաշեսյաններ, Արշակունիներ, Բագրատունիներ. Կիլիկիայի թագավորություն: • Իմանա Հեթումյան արքայատոհմի ստեղծման պատճառները: • Իմանա Հայոց էրեք հանրապետությունների ստեղծման տարիքները և նշանավոր գործիչներին:
Վերջնարդյունքները		<ul style="list-style-type: none"> • Կարողանա ներկայացնել հայ ժողովրդի պատմությունն ու առասպելները: • Կարողանա պատմել առասպելները և բնութագրել նրանց հերոսներին: • Կարողանա ներկայացնել Կանի թագավորության արքաներին: • Կարողանա ներկայացնել Արտաշեսյանների արքայատոհմի արքաներին և նրանց գործունեությունը. Արտաշես I, Տիգրան Մեծ: Արշակ II, Պապ: • Կարողանա ներկայացնել Արշակունիներ արքայատոհմի արքաներին և նրանց գործունեությունը. Տրդատ III Արշակ II, Պապ: • Կարողանա ներկայացնել Բագրատունիների արքաներին և նրանց գործունեությունը. Աշոտ I, Կապույտ I: • Կարողանա ներկայացնել Կիլիկիայի հայկական թագավորության արքաներին և նրանց գործունեությունը. Ռուբեն I, Լևոն II Մեծագործ, Չաբել, Հեթում I: • Կարողանա իմաստուտ տեղեկություններ տալ Հայոց անկախ պետականության վերածննդի ու անցած ուղու մասին 1918-1991թթ:
1	45	Դաս 10 - Իմ պատմությունը և առասպելը
1	49	Դաս 11 - Առասպելներ
1		Կիսամյակային ամփոփիչ գրավոր աշխատանք
1	55	Դաս 12 - Բրայնա երկրի արքաներ
1	60	Դաս 13 - Արտաշեսյաններ
1	67	Դաս 14 - Կիլիկիայի թագավորներ

1	76	Դաս 16 – Բազմաձայնային
1	81	Դաս 17 – Կիլիկյան
1	87	Դաս 18 – Կիլիկյան
1	93	Դաս 19 – Կրկնություն
1		Թեմատիկ գրավոր աշխատակերպ
ժամ	Էջ	Թեմա՝ Ներերկրի մշակույթը (11 ժամ)
Նպատակը		<ul style="list-style-type: none"> • Իմանալ, թե ի՞նչ է մշակույթը: • Կարևորի և արժեքավորի հայ մշակույթի անցյալն ու ներկան: • Կարողանալ ներկայացնել գրերի գյուտն ու Ոսկեդարի պատմական նշանակությունը: • Ճանաչել հայ մշակույթի նշանավոր գործիչներին: • Հայոց մայրաքաղաքներ:
Վերջնարդյունքները		<ul style="list-style-type: none"> • Սահմանի, թե ի՞նչ է մշակույթը: • Կարողանալ բացատրել, թե ինչու է Եպոսը համարվում ազգային բնագավառի գծերի արտացոլում, «Սասունցի Դավիթ» էպոսի նշանակությունը: • Ներկայացնել գրերի ստեղծման պատմությունը և սշահավորությունը՝ հայ ժողովրդի կյանքում: • Թվարկի ոսկեդարյան գրականության ներկայացուցիչներին, անդրադառնալով Մովսես Խորենացուն: • Տարբերակի գիտության բնագավառները՝ փոխաբերություններ, փոխաբերություններ (Դավիթ Անհաղթ, Շիրակացի): • Ճանաչել հայ ազգային գրականության հիմնադիրներին (Նարեկացի, Սայաթ-Նովա): • Գնահատի և կարողանալ ներկայացնել հայ նոր և նորագույն գրականության մեծերին՝ Հովհաննես Թումանյան, Եղիշե Չարենց, Կիլյամ Սարգսյան: • Ներկայացնել հայ ազգային երաժշտության հիմնադիրներին՝ Մանուկ Մանուկյան, Նրա դերը ազգային երաժշտության հիմնադրման գործում: • Ճանաչել հայ մեծանուն երգահաններին (Կոմիտաս, Արամ Խաչատրյան, Ծառլ Ազնավուր): • Թվարկի հայ երգահանների ստեղծագործությունները: • Ճանաչել հայ կերպարվեստի հայտնի դեմքերին (Հովհաննես Մկրտչյան, Արշիլ Գորկի, Մարտիրոս Սարյան): • Ներկայացնել հայ կերպարվեստի ներկայաժամանակները: • Կարողանալ ներկայացնել, թե ի՞նչ է ժողովրդագրական սշակույթը և թվարկի տեսակները. ոսկերչություն, խեցեգործություն, դարբնություն, գինեգործություն, տարագ, խոհանոց: • Տարբերակի արհեստն ու արվեստը: • Իմանալ, թե՞ ով է ճարտարապետը և ի՞նչ դեր է նախադրում ազգային կյանքում գործում: • Ճանաչել հայ ճարտարապետներին՝ մեկնելով Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Սուրբ Էջմիածնի տաճարը: • Կարողանալ թվարկել և ներկայացնել Սասունելի, Տրդատի, Սոսիկի, Ալեքսանդր Թամանյանի և Ռաֆայել Իսրայելյանի նախագծած ճարտարապետական լավագույն կառույցները: • Թվարկի հայոց 12 մայրաքաղաքները: • Կարողանալ ներկայացնել մայրաքաղաքներից Անին, որպես միջնադարյան մայրաքաղաք և Երևանը՝ որպես մերօրյա մայրաքաղաք:
1	95	Դաս 20. Հայ մշակույթի

1	99	Դաս 21. Մերոպ Մաշտոց և Սահակ Պարբե
1	103	Դաս 22. Սուլճեղի խորհուրդ
1	106	Դաս 23. Դավթի խորհուրդ
1	109	Դաս 24. Հայ գրականության մեծանուն ներկայագուցիչները
1	116	Դաս 25. Հայ երգի մեծերը
1	122	Դաս 26. Հայ նեոպոմետստի խորհուրդ
1	127	Դաս 27. Հայ ժողովրդական մշակույթը
1	134	Դաս 28. Ճարտարապետություն
1	141	Դաս 29. Գրականություն
1	149	Դաս 30. Քաղաքամայր Երևանը
1	153	Դաս 31-32 – Կրկնություն
1		Կիսամյակային ամփոփիչ գրավոր աշխատանք
1		Կիսամյակի ամփոփում

Գլուխ 1: ՄԵՐ ԵՐԿԻՐԸ

Դաս 1 – ՄԵՐ ՀԱՅԵՆԻԹԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ Ե

Դաս 2 – ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼԵՈՒԱԾԻԱՐՅ

Հարցեր եւ առաջադրանքներ առարկայի չափորոշչային նվազագույն պահանջների կատարումը ստուգելու համար:

- Հայերը իրենց հայրենիքը կոչում են
 ա. Արմենիա   բ. Սոմխեթի   գ. Հայք   դ. Հայաստան
- Հայկական լեռնաշխարհի ամենաբարձր մեծագույն լեռն է